

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 2. februar 2012
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Stephan Andreas Dam-
gaard
Sagsnr.: 2011-0030-0504
Dok.: 326621

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 295 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 15. december 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

Morten Bødskov

/

Carsten Kristian Vollmer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 295 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvilke forskellige regler, der gælder for forskellige myndigheder, herunder SKAT, for indhentning af oplysning om borgeres brug af telefoner, internet m.v. (såkaldt logning) hos teleselskaber, herunder indhentning af sådanne oplysninger uden forudgående indhentning af retskendelse? Hvor ofte har de myndigheder der er tale om, herunder SKAT, indhentet sådanne oplysninger hos teleselskaberne årligt siden 2001 opdelt efter, hvorvidt der har været tale om en indhentning på baggrund af forudgående retskendelse eller ej?”

Svar:

1. Efter retsplejelovens § 786, stk. 4, påhviler det udbydere af telenet- eller teletjenester at foretage registrering og opbevaring i 1 år af oplysninger om teletrafik til brug for efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold. Nærmere regler herom er fastsat i en bekendtgørelse – den såkaldte logningsbekendtgørelse – som gennemfører væsentlige dele af EU’s logningsdirektiv.

Formålet med retsplejelovens § 786, stk. 4, er at sikre, at de pågældende oplysninger foreligger, hvis der bliver brug for dem i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning af kriminalitet. Der er ikke med logningsbestemmelsen givet politiet adgang til oplysninger i videre omfang end tidligere.

Indhentelse af oplysninger om teletrafik i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning af kriminalitet udgør et indgreb i meddelelseshemmeligheden, og adgangen til at få udleveret oplysninger, som en udbyder har registreret og opbevaret efter retsplejelovens § 786, stk. 4, reguleres derfor navnlig af reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden i retsplejelovens kapitel 71 samt efter omstændighederne eventuelt også af reglerne i lovens kapitel 74 om edition.

2. Efter reglerne i retsplejelovens kapitel 71 kan politiet foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden bl.a.

- ved at indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (*teleoplysning*), jf. § 780, stk. 1, nr. 3;

- ved at indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater (*udvidet teleoplysning*), jf. § 780, stk. 1, nr. 4.

Efter retsplejelovens § 781, stk. 1, er udgangspunktet, at indgreb i meddelelseshemmeligheden kun må foretages, hvis der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt. Indgrebet skal endvidere antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Herudover skal efterforskningen angå en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 (om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) eller kapitel 13 (om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.) eller en overtrædelse af bl.a. straffelovens § 235 om børnepornografi mv. eller § 281 om afpresning.

Det følger af retsplejelovens § 781, stk. 5, at kravet efter bestemmelsens stk. 1, nr. 1 – hvorefter der må være bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt – ikke gælder for udvidet teleoplysning efter § 780, stk. 1, nr. 4. Udvidet teleoplysning kan dog efter § 781, stk. 5, kun foretages, når mistanken vedrører en forbrydelse, som har medført eller som kan medføre fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier.

Efter retsplejelovens § 782, stk. 1, må et indgreb i meddelelseshemmeligheden ikke foretages, hvis det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den eller de personer, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

3. Indgreb i meddelelseshemmeligheden kan alene ske efter en retskendelse, medmindre indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet, jf. nærmere retsplejelovens § 783, stk. 1 og 4.

Efter retsplejelovens § 784, stk. 1, skal der, inden retten træffer afgørelse om indgreb i meddelelseshemmeligheden, beskikkes en advokat for den, som indgrebet vedrører, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig. Den beskikkede advokat skal underrettes om alle retsmøder i sagen og er

berettiget til at overvære disse samt til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt, jf. nærmere § 785, stk. 1.

4. Lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (retssikkerhedsloven), regulerer forvaltningsmyndigheders anvendelse af tvangsindgreb mv. uden for strafferetsplejen. Loven indeholder ikke selvstændig hjemmel for forvaltningsmyndigheder til at foretage tvangsindgreb mv., men finder anvendelse, hvis der måtte være hjemmel hertil i lovgivningen i øvrigt.

For så vidt angår en forvaltningsmyndigheds tvangsindgreb, som består i brud på meddelelseshemmeligheden – f.eks. indhentelse af oplysninger om kommunikation ved brug af telefoner, internet mv. – gælder lovens § 9, jf. hertil § 1, stk. 2, nr. 3.

Det fremgår af lovens § 9, stk. 1, at hvis en enkeltperson eller juridisk person med rimelig grund mistænkes for at have begået en strafbar lovovertrædelse, kan tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen.

Lovens § 9, stk. 1, gælder dog ikke, hvis tvangsindgrebet gennemføres med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf, jf. § 9, stk. 2.

5. Særligt når det gælder spørgsmålet om SKATs adgang til at indhente teleoplysninger i medfør af skattekontrolloven, bemærkes det, at skattekontrolloven hører under skatteministeren, der er blevet stillet en række spørgsmål herom.

Der kan i den forbindelse henvises til Skatteministeriets foreløbige besvarelser af spørgsmål nr. 188-192 og nr. 202-205 (Alm. del) fra Folketingets Skatteudvalg. Der kan endvidere henvises til Skatteministeriets foreløbige besvarelse af spørgsmål nr. 292 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

6. For så vidt angår statistik om logningsdirektivets anvendelse, kan det oplyses, at Justitsministeriet de seneste tre år har udarbejdet en statistik herom til brug for afrapportering til EU-Kommissionen. Statistikkerne, der er udarbejdet på grundlag af indberetninger fra politiet, indeholder opgørelser over antallet af tilfælde, hvor politiet ved anmodning eller på baggrund af en kendelse har indhentet historiske oplysninger om fastnet-, mobil- eller internetkommunikation hos teleselskaberne.

Den seneste statistik om logningsdirektivets anvendelse i 2010 blev sendt til Folketingets Retsudvalg den 8. december 2011, jf. REU alm. del – Bilag 146. Der foreligger ikke statistikker om logningsdirektivets anvendelse fra før 2008, idet logningsbekendtgørelsen – hvorved væsentlige dele af logningsdirektivet blev gennemført i Danmark – først trådte i kraft den 15. september 2007.

Det fremgår af de omtalte statistikker, at politiet i 2008 indhentede 3.489 historiske teleoplysninger, at politiet i 2009 indhentede 4.045 historiske teleoplysninger, samt at politiet i 2010 indhentede 4.235 historiske teleoplysninger. Det bemærkes, at tallene for så vidt angår Københavns Politi er baseret på skønsmæssige beregninger.

Justitsministeriet har ikke statistiske opgørelser om andre ressortmyndigheders indhentelse af oplysninger om teletrafik mv.